

NC
DO

DE FEITEN OP EEN RIJ

Duurzaam Consumeren

Wie duurzaam consumeert, houdt bij de aanschaf van producten rekening met de gevolgen ervan voor mens en milieu. In andere woorden: een duurzame consument kiest in het dagelijks leven voor verantwoord geproduceerde goederen.

Veel, meer, meest

Wereldwijd neemt de consumptie van voedsel, maar ook van andere goederen zoals auto's en mobiele telefoons toe. Dit is onder andere het gevolg van de snelle toename van het aantal wereldbewoners en van de wereldwijde economische groei.

Wereldwijde impact

Als gevolg van geglobaliseerde productieketens heeft het consumptiegedrag van mensen op de ene plek invloed op het dagelijks leven ergens anders. Zo wordt een Italiaanse spijkerbroek in een Chinees atelier gemaakt met katoen uit Pakistan en vervolgens verkocht op de Amerikaanse markt. In de landen waar kleding geproduceerd wordt zijn de werkomstandigheden vaak slecht, de lonen laag en de milieuregels flexibel. Voedingsmiddelen gaan ook de hele wereld over. Zo worden in Oost-Afrika, een droog gebied waar ondervoeding hoog is, groenten en fruit verbouwd voor de Westerse en Arabische markt. De productie van palmolie, een ingrediënt dat gebruikt wordt in tal van producten – van wasmiddel tot koekjes en lippenstift – zorgt in ontwikkelingslanden voor ontbossing en vervuiling. Juist omdat de productieketens van veel goederen geglobaliseerd zijn, zorgt toenemende consumptie niet alleen voor een stijging van het gebruik

van grondstoffen, maar ook voor hoge CO₂ uitstoot door transport over lange afstand.

Consumptie is grenze(n)loos

Toch is consumptie niet alleen een Westers fenomeen. Volgens Survey Sampling International beschikte 95% van de volwassenen wereldwijd in 2011 over een mobiele telefoon. Als gevolg van de hoge economische groei en snelgroeiende middenklasse kennen China en India samen nu al 362 miljoen 'consumenten'; dat is een groter aantal dan in heel West Europa. In juni 2011 reden er volgens het Chinese Ministerie van Publieke Veiligheid al 217 miljoen auto's op de Chinese wegen en dit aantal neemt gestaag toe. Wel is het zo dat consumenten in opkomende economieën vaak minder grondstoffen, zoals energie en water, gebruiken dan mensen in de Westerse wereld. Dit komt onder andere omdat zij vooral regionaal geproduceerde goederen consumeren.

Aarde zucht onder toenemende consumptie

Het gedrag van de groeiende groep consumenten wereldwijd heeft naast sociale impact, ook grote impact op de aarde. De toenemende vraag naar natuurlijke grondstoffen als water, olie, gas en hout, zorgt voor een afname van de kwaliteit van meer dan de helft van de ecosystemen. Op de korte termijn zorgt dit voor problemen als vervuiling en stijgende prijzen, voor de toekomst liggen grotere problemen op de loer. Zo voorspellen de Verenigde Naties dat 40% van de wereldbevolking in 2030 niet kan voorzien in zijn of haar behoefte aan water om te drinken, koken en wassen.

Duurzaam en eerlijk eten

Steeds meer mensen in de Westerse wereld kiezen ervoor om duurzamer te consumeren. Er valt een wereld te winnen door bewuster om te gaan met voedsel, aangezien de landbouw veel water gebruikt en zorgt voor een hoge uitstoot aan broeikasgassen. Het Voedingscentrum houdt de volgende richtlijnen aan voor duurzame en gezonde voeding:

1. Gebruik minder vlees en zuivel. De productie van granen, groente en fruit is vrijwel altijd milieuvriendelijker dan de productie van vlees en zuivel.
2. Kies voor duurzame vis, bijvoorbeeld op basis van de richtlijnen uit de [Viswijzer](#).
3. Voorkom verspilling.

Een andere belangrijke tip voor duurzame voeding is de keuze voor regionale producten en seizoensproducten. De Nederlandse organisatie Milieu Centraal heeft hiervoor een speciale [groente- en fruitkalender](#) ontwikkeld. Dat bespaart energie en CO₂-uitstoot, want vervoer over lange afstand, langdurige opslag en voedselproductie in kassen zijn hiervoor niet nodig. Wie zeker wil zijn dat boeren in ontwikkelingslanden een eerlijke prijs voor hun producten krijgen, kiest voor voedsel met het Fairtrade-keurmerk.

Verantwoorde kleding

Ondanks de lage consumentenprijs van veel kleding, zijn de kosten voor mens en milieu vaak hoog. Katoen is een van de meest populaire grondstoffen voor kleding; volgens de Universiteit van Wageningen wordt er wereldwijd jaarlijks 26 miljoen ton katoen geproduceerd. Helaas is de katoenproductie in veel gevallen schadelijk voor het milieu, onder andere omdat er veel water en pesticiden nodig zijn voor de groei en verwerking van de katoenbollen. Om een katoenen T-shirt te produceren is bijvoorbeeld 2.700 liter water nodig. Gelukkig zijn er voor consumenten steeds meer mogelijkheden om verantwoorde kleding te kopen. Een goede keuze is bijvoorbeeld kleding van biologisch katoen, dat met waterbesparende methodes geteeld wordt. Organisaties als de [Fair Wear Foundation](#) en [Rank a Brand](#) bieden een overzicht van sociaal en ecologisch verantwoorde kledingmerken.

Milieuvriendelijk wonen en leven

Wie duurzaam wil wonen en leven heeft ook steeds meer mogelijkheden. Naast zuinig zijn met energie en water, het scheiden van afval en het hergebruiken van producten, neemt het marktaandeel verantwoorde producten en diensten toe. Er bestaan verantwoorde meubels, zuinige auto's winnen aan populariteit en op verschillende plekken in Nederland worden duurzame woningen gebouwd. Wie zich in het dagelijks leven zo duurzaam mogelijk gedraagt, wil waarschijnlijk niet dat zijn bank onverantwoorde zaken doet. Het aanbod van

duurzame rekeningen, spaar- en beleggingsvormen is sterk toegenomen. Er bestaat zelfs een groene creditcard.

Steeds meer mensen op de duurzame weg

Uit onderzoek van MarketResponse van november 2011 blijkt dat circa 2 miljoen Nederlanders een duurzame leefstijl nastreven. Hetzelfde onderzoek stelt dat 7 op de 10 Nederlanders vindt dat de politiek onvoldoende aandacht heeft voor duurzaamheid. Het jaarlijks terugkerende Fairtrade onderzoek van NCDO toont aan dat het aantal huishoudens dat wel eens Fairtrade producten koopt, gestaag groeit: in 2010 ging het om bijna de helft (49,5%) van alle huishoudens. Uit de Biomonitor 2010 blijkt ook dat het aandeel biologische voeding in Nederland stijgt: in 2010 ging het om een besteding van 752,1 miljoen euro – een stijging van 13% ten opzichte van 2009.

Duurzaam consumeren levert altijd iets op

Naast een bijdrage aan het sociale en ecologisch welzijn in de wereld, nu en in de toekomst, levert duurzaam consumeren ook direct iets op voor de consument. Zo stelt de Gezondheidsraad dat duurzaam consumeren naast milieuwinst, ook gezondheidswinst oplevert. En bewust omgaan met schaarse grondstoffen als water en energie, betaalt zich terug in de portemonnee. Onderzoek uit het Verenigd Koninkrijk toont aan dat de consumptie van een breed scala aan goederen – van benzine tot kunstmest – onder Britten sinds eind 2011 gestaag afneemt. Tegelijkertijd daalt ook de hoeveelheid huishoudelijk afval in het land.

Meer lezen?

In het kader van de NCDO Globaliseringsreeks ontwikkelt NCDO kennisdossiers over mondiale vraagstukken als voedselzekerheid, waterschaarste en de groene economie. Hierin komt de rol van consumenten en producenten uitgebreid aan bod. Wilt u deze publicaties ontvangen of op de hoogte blijven van de kennisdossiers en onderzoeken die NCDO publiceert, kijk dan op www.ncdo.nl of stuur een e-mail naar globaliseringsreeks@ncdo.nl.

NCDO is het centrum voor burgerschap en internationale samenwerking en wil mensen, organisaties en bedrijven inzicht geven in hun rol in de wereld.

NCDO

Postbus 94020
1090 GA Amsterdam
tel +31 (0)20 568 87 55
globaliseringsreeks@ncdo.nl
www.ncdo.nl

